

FORUM HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

miercuri, 16 ianuarie 2019

„Jezi na baština hrvatskih autohtonih zajednica Srednje i Jugoisto ne Europe“ bila je tema ovogodišnjeg Mati ina stru nog skupa.

Na otvaranju ovogodišnjega Foruma Hrvatske matice iseljenika na temu „Jezi na baština hrvatskih autohtonih zajednica Srednje i Jugoisto ne Europe“, održan u Zagrebu 23. studenoga, državni je tajnik Zvonko Milas, kao izaslanik predsjednice Republike Hrvatske, potvrdio i daljnu svestranu potporu pripadnicima hrvatskih manjinskih zajednica, uklju uju i jezi ne programe.

Na dvadeset i etvrtom po redu Forumu hrvatskih manjina s gore navedenom temom, iji je cilj bio pokrenuti raspravu o jezi noj baštini hrvatskih manjinskih zajednica, naglašeno je da je u globaliziranom svijetu ugrožena jezi na raznolikost, da nekoliko velikih svjetskih jezika potiskuje one manje raširene i kulturno utjecajne jezike. Kako i ve im i raširenijim jezicima prijeti globalizacija pa time i potiskivanje, tim više postaju ugroženiji jezici i dijalekti malih skupina, kao što su oni hrvatskih manjinskih zajednica. Ovogodišnja tema odjek je zapravo dugogodišnjih problema s kojima se suo avaju upravo manji jezici i dijalekti.

Na forumu su sudjelovali predstavnici Hrvata iz eške, Ma arske, Srbije, Crne Gore, Italije i Rumunjske. Nakon pozdravnih obra anja i uvodnog predavanja Hrvatski idiomi u autohtonim zajednicama u kontekstu o uvanja nacionalnoga identiteta manjine koji je održala prof. dr. Sanja Vuli s Hrvatskih studija, uslijedila su izlaganja predstavnika zemalja sudionica na skupu, i to: „Škola hrvatskog jezika u Boki Kotorskoj” (Ljerka Sindik); „Jezi na baština hrvatskih autohtonih zajednica Srednje i Jugoisto ne Europe” (Ivan Gudan); „Jezi na baština moliških Hrvata” (Antonio Sammartino); „Jezik karaševskih Hrvata” (Maria Latchici, Ana Filca, Maria Vlasici); „Dijalektalni govor u raljama jezika” (Zlatko Romi), „Jezik i identitet” (Zvonko Dekovi) ;„Kratki osvrt na hrvatske dijalekte grada Bara i okolice” (Vladimir Marvu i); „Ikavica – govor Hrvata iz Podunavlja” (Mata Matari); „Hrvatski jezik u temeljima hrvatskog identiteta” (Katica Špiranec) i druga zanimljiva izlaganja.

U izlaganju o jeziku naše zajednice naglašeno je da se hrvatska manjina u Rumunjskoj, jedna od najstarijih hrvatskih manjina na jugoistoku Europe, suo ava, poput ostalih manjinskih hrvatskih zajednica, s izazovima sadašnjeg vremena. Osim ve inskog, rumunjskog jezika, to je jezi na globalizacija. Ve inski, rumunjski jezik, uvelike utje e na karaševskohrvatski govor u svakom svakodnevnom životnom segmentu, i to preko novina, televizije, svakodnevne komunikacije s tijelima državne uprave itd.

Jezi no gledano, do pravog je jezi nog preporoda došlo nakon Revolucije iz 1989. godine. U Rumunjskoj, pogotovo nakon 1994. godine, sve više karaševskih Hrvata dolazi u izravan dodir s hrvatskim standardom, kako preko školskih udžbenika (školska djeca) i studenata koji studiraju devedesetih godina prošloga stolje a u Zagrebu, preko vjerskog tiska (molitvenici, vjersko štivo) tako i preko onih osoba koji dolaze na privremeni rad u Republiku Hrvatsku. Zahvaljuju i tom izravnom dodiru, leksik karaševskohrvatskog govora znatno se oboga uje rije ima i izrazima kojih bilo da su u ovom govoru preuzeti izravno iz rumunjskog jezika (s neznatnim fonološko-morfološkim prilagodbama) bilo da ih uop e nije bilo, pa je tako hrvatski standard

popunio one praznine tamo gdje je bilo moguće. Ovaj izravan dodir (za koji možemo reći i da je trajao desetak do petnaest godina) predstavlja pravu jezičnu renesansu za govor karakternih Hrvata.

Izobilje na materinskom jeziku doživjelo je svojevrstan preporod nakon povratka sada diplomiranih profesora hrvatskog jezika. Republika Hrvatska daje udžbenike hrvatskog jezika i književnosti, kao i brojnu literaturu na hrvatskom jeziku, tako da uenicima imaju priliku čitati hrvatska književna djela, gdje je rasopise itd. Nastavnici pripadnici hrvatske manjine u Rumunjskoj sudjeluju svake godine na seminarima koje organizira AZOO (Agencija za odgoj i obrazovanje), što pridonosi njihovom kvalitetnijem radu s uenicima.

Govoreći o budućnosti, ponajprije jezi ne budu ni zajednice, a imaju i u vidu veliki odljev njihovih sumještana prema Austriji, svakako treba spomenuti i potrebu prikupljanja jezičnog blaga, u smislu sastavljanja rječnika po uzoru na Gradišansko-hrvatski rječnik, koji će za budućnost predstavljati riznicu iz koje ćemo i u budućnosti istraživati prošlost ove zajednice.

Ovo je nekoliko ključnih aspekata koji su izneseni u vezi jezičnog stanja zajednice na ovogodišnjem forumu Hrvatske matice iseljenika, a zaključak koji se nameće sam po sebi sastoji se u činjenici da je svatko od nas odgovoran za opstanak i očuvanje našeg jezika i identiteta. Stoga, uvažimo i govorimo jezikom koji su nam ostavili naši pradjedovi kako bismo ga mogli prenijeti nadalje budućim naraštajima.

Maria Lacchici